

ÖZET: İcra inkâr tazminatının 7256 Sayılı Kanun kapsamında anapara alacağı mı yoksa fer'i alacak olarak mı değerlendirilmesi gerektiği hakkında.

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 7118846/622.02/389267

01.03.2021

Konu : 7256 Sayılı Kanun (Fer'i Alacak Kalemleri)

... VALİLİĞİNE
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü)

- İlgi : a) ... Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünün 26.01.2021 tarihli ve 162586 sayılı yazısı.
b) ... Belediyesi Mali Hizmetler Müdürlüğünün 04.02.2021 tarihli ve 619 sayılı yazısı.
c) ... Vekili Av. ...'un muhtelif tarihli dilekçeleri.

İlgi yazılar ile özetle; "icra inkâr tazminatı"nın 7256 Sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (7256 Sayılı Kanun) kapsamında "anapara alacağı mı yoksa fer'i alacak olarak mı değerlendirilmesi gerektiği" hususunda tereddüde düşüldüğünden Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun (6183 Sayılı Kanun) "Kanundaki terimler" başlıklı 3.maddesine göre;

*"Bu kanundaki **amme alacağı** terimi:*

1 inci ve 2 nci maddeler şümulüne giren alacakları,"

Mezkûr Kanunun 1. ve 2. maddelerine göre;

"Kanunun şümulü:

***Madde 1 – Devlete, vilayet hususi idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait muhakeme masrafı, vergi cezası, para cezası gibi asli, gecikme zammı, faiz gibi fer'i amme alacakları** ve aynı idarelerin akitten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışında kalan ve amme hizmetleri tatbikatından mütevellit olan diğer alacakları ile; bunların takip masrafları hakkında bu kanun hükümleri tatbik olunur.*

... ..

Tahsili, Tahsili Emval Kanununa atfedilen alacaklar:

Madde 2 – Muhtelif kanunlarda Tahsili Emval Kanununa göre tahsil edileceği bildirilen her çeşit alacaklar hakkında da bu kanun hükümleri tatbik olunur."

6183 Sayılı Kanun kapsamındaki aslî amme alacakları, vergi, gümrük resmi, harç, vergi cezası (vergi ziyası, özel usulsüzlük, usulsüzlük), para cezası (idari ve adli para cezası), ceza tahkik ve takiplerine ait muhakeme masraflarından (yargılama giderleri) ve takip masraflarından oluşmaktadır.

6183 Sayılı Kanunun 1 inci maddesinde "gibi" denilmek suretiyle asli amme alacakları sınırlandırmaya tabi tutulmamış olup, geniş anlamda değerlendirilmiştir.

Fer'i amme alacakları ise, amme alacağına bağlı, ona mütevellit doğan alacaktır. Amme alacağının aslı yoksa ve/veya yargı kararlarına göre terkin edilmişse fer'i amme alacağı kendiliğinden düşer.

Vergi Usul Kanunu kapsamında ele alınan gecikme faizi ve pişmanlık zammı fer'i nitelikteki amme alacakları kapsamındadır. 6183 sayılı Kanunda ele alınan ve ödeme emrine karşı itirazında haksız çıkan amme borçlusuna uygulanacak haksız çıkma zammı ise ceza niteliğinde olmayıp, fer'i nitelikteki amme alacağıdır.

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 67 nci maddesine göre “(Değişik birinci fıkra: 17/7/2003-4949/15 md.) *Takip talebine itiraz edilen alacaklı, itirazın tebliği tarihinden itibaren bir sene içinde mahkemeye başvurarak, genel hükümler dairesinde alacağının varlığını ispat suretiyle itirazın iptalini dava edebilir.*

(Değişik: 9/11/1988-3494/1 md.) *Bu davada borçlunun itirazının haksızlığına karar verilirse borçlu; takibinde haksız ve kötü niyetli görülürse alacaklı; diğer tarafın talebi üzerine iki tarafın durumuna, davanın ve hükmolunan şeyin tahammülüne göre, red veya hükmolunan meblağın yüzde yirmisinden aşağı olmamak üzere, uygun bir tazminatla mahkum edilir.*

...”

7256 Sayılı Kanunun “Ortak Hükümler” başlıklı 3. maddesinin 13. Fıkrasına göre;

“ (13)

ç) *Bu Kanun hükümlerinden yararlanılmak üzere vazgeçilen davalarda verilen kararlar ile hükmedilen yargılama gideri, avukatlık ücreti ve fer'ileri talep edilmez ve bu alacaklar için icra takibi yapılamaz. Vazgeçme tarihinden önce ödenmiş olan yargılama giderleri ve avukatlık ücretleri geri alınmaz.*

7256 Sayılı Kanunun “Diğer Hükümler” başlıklı 4. maddesinin 9. fıkrasına göre;

“(9) *İl özel idareleri, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile sermayesinin %50'sinden fazlası bunlara ait şirketlerin mülkiyetinde bulunan taşınmazlar hakkında yaptıkları satış, irtifak hakkı ve kiralama işlemlerinden kaynaklanan (tasarrufunda bulunan taşınmazların kira ve irtifak hakkı bedelleri ile kaynak sularının kira bedeli dâhil) bu alacaklara hesaplanan gecikme zammı, faiz gibi fer'i alacakların tahsilinden vazgeçilir. Bu takdirde mahkeme ve icra masrafları ile vekâlet ücreti ilk taksit tutarı ile birlikte tahsil edilir. Bu fıkra hükümlerinden yararlanılabilmesi için dava açılmaması ve açılmış davalardan vazgeçilmesi şarttır. Bu fıkra kapsamında ödenmesi gereken tutarların fıkroda öngörülen süre ve şekilde kısmen veya tamamen ödenmemesi hâlinde, ödenmemiş alacak asılları ile bunlara ilişkin faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'i alacaklar ilgili mevzuat hükümlerine göre tahsil edilir. Bu fıkranın uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkilidir.*”

Diğer taraftan Yargıtay Onbirinci Hukuk Dairesinin E: 2001/343, K: 2001/2488 sayılı ve 27.03.2001 tarihli kararında “... Davaya konu kötü niyet tazminatı, itfaya dayalı olarak yapılan borca itirazın kabulü üzerine verilmiştir. Takibe konu komisyon alacağı veya bu alacağa yapılan ödeme itirazı dava edilmemektedir. Oysa kötü niyet tazminatı, takibe konulan alacağa ve bu alacağa yöneltilen itiraza bağlı olarak verilmiştir. Asıl alacak dava konusu edilmeden, mercii kararını sırf kötü niyet tazminatı yönünden değiştirecek biçimde dava açılması mümkün değildir. Mahkemece açıklanan nedenlerle davanın reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması doğru değil ise de, HUMK nun 438/son maddesi uyarınca sonucu itibarıyla doğru olan hükmün gerekçesi değiştirilmek suretiyle onanması gerekmiştir. ...” hükmü,

Yargıtay Yargıtay Onüçüncü Hukuk Dairesinin E: 2016/6822, K: 2017/8367 sayılı ve 20.09.2017 tarihli kararında “... İnkâr tazminatı, aleyhinde yapılan icra kovuşturmasına itiraz edip duran ve işin itirazla çabuk bitirilmesine engel olan borçluya karşı konulmuş bir yaptırımdır. Bunlardan ayrı, alacağın likit ve belli olması gerekir. Daha geniş bir açıklama ile

borçlu tarafından alacağın gerçek miktarı belli, sabit ve belirlenmek için bütün unsurlar bilinmesi mümkün nitelikte olması yeterlidir. Borçlu yalnız başına ne kadar borçlu olduğunu tespit edebilir durumda ise, alacağın likit ve muayyen olduğunun kabulü zorunludur. Öte yandan, alacağın muhakkak bir belgeye bağlı olması da şart değildir. Açıklanan yasal kuralların ışığında takip konusu alacak değerlendirildiğinde, borçlu yalnız başına ne kadar borçlu olduğunu tespit edebilecek konumda bulunması nedeniyle alacağın likit ve muayyen nitelikte olduğunun kabulü ile icra inkar tazminatına hükmedilmesi gerekir. ...” hükmü tesis edilmekte olup Yargıtay’ın yerleşik içtihatları uyarınca icra inkâr tazminatı asıl alacak ve işlemiş faiz toplamı üzerinden değil asıl alacak üzerinden hesaplanması gerekmektedir.

İlgili mevzuat hükümleri ve yargı kararları incelendiğinde; “icra inkâr tazminatı”nın aleyhinde yapılan icra kovuşturmasına itiraz edip duran ve işin itirazla çabuk bitirilmesine engel olan borçluya karşı konulmuş bir yaptırım türü olduğu, davada borçlunun itirazının haksızlığına karar verilirse borçlunun veya takibinde haksız ve kötü niyetli görülürse alacaklının mahkûm edildiği, diğer tarafın talebi üzerine iki tarafın durumuna, davanın ve hükmolunan şeyin tahammülüne göre, reddedilen veya hükmolunan meblağın yüzde yirmisinden aşağı olmamak üzere asıl alacak üzerinden hesaplanan bir tazminat olarak tek başına ve bağımsız bir davaya konu olamayan, mahkemenin görevinin belirlenmesinde esas alınmayan asıl alacağa bağlı fer’i bir alacak olduğu değerlendirilmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür